HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

לייפורי בפי הוושט. כחבל שיש בו קשר ויוצא נקוסי מן התורן: **פיטורי.** שקוסרין שמי ספיטום ביחד: **ילכו מחיל אל חיל.** שילכו מבית המדרש לבית הכנסת ומבית הכנסת לבית המדרש אחר ירושה של אלישע בציון יזכו של עליון:

הדרן עלך ואלו מגלחין
וסליקא לה מסכת מועד קטן

כציפורי בפי הוושט רבי יוחנן אמר כפטירי בפי וושט [ו] ואמר [ז] רבי לוי בר חיתא הנפטר מן המת לא יאמר לו לך לשלום אלא לך [א] בשלום הנפטר מן החי לא יאמר לו לך בשלום אלא לך [ב] לשלום הנפטר מן המת לא יאמר לו לך לשלום אלא לך בשלום שנאמר [1] ואתה תבא אל אבותיך בשלום הנפטר מן החי לא יאמר לו לך בשלום אלא לך לשלום שהרי דוד שאמר לאבשלום [2] לך בשלום הלך ונתלה באילן ונהרג. (משה) [יתרו] אמר לו לך לשלום, הלך והצליח. אמר ר' חמא בר' חנינא מניין לחתן שיושב בראש, שנאמר, כתתן יכהן פאר וגו', מה כהן בראש, דתני דבי ר' ישמעאל, וקדשתו, לכל דבר שבקדושה לפתוח ראשון ולברך ראשון וכו' כך חתן בראש. אמר ר' לוי כל היוצא מן הכנסת למדרש ומבית המדרש לבית הכנסת, זוכה ומקבל פני שכינה. שנאמר, ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלהים בציון. הדרן עלך ואלו מגלחין במועד וסליקא לה למסכת דמועד קטן

הלך ונתלה יתרו שאמר למשה [3] לך לשלום הלך והצליח [ג] [3] ואמר רבי לוי כל היוצא מבית הכנסת לבית המדרש ומבית המדרש לבית הכנסת זוכה ומקבל פני שכינה שנאמר [4] ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלהים בציון אמר רב חייא בר אשי אמר רב [ד] תלמידי חכמים אין להם מנוחה אפילו לעולם הבא שנאמר ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלהים בציון:

הדרן עלך ואלו מגלחין וסליקא לה מסכת מועד קטן

תורה אור השלם

1. וְאַתָּה תָּבוֹא אֶל אֲבֹתֶיךָ בְּשָׁלוֹם תִּקָּבֵר בְּשֵׂיבָה טוֹבָה:
בראשית טו
2. וַיֹּאמֶר לוֹ הָמֵלֶךְ לָךְ בְּשָׁלוֹם וֵיקָם וַיֵּלֶךְ חֶבְרוֹנָה:
שמואל ב טו ט
3. וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וַיָּשָׁב אֶל יֶתֶר חֹתְנוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ אֵלְכָה נָּא וְאָשׁוּבָה אֶל אַחַי אֲשֶׁר בְּמִצְרַיִם וְאֶרְאֶה הֶעוֹדָם חַיִּים וַיֹּאמֶר יִתְרוֹ לְמֹשֶׁה לֵךְ לְשָׁלוֹם:
שמות ד יח
4. יִלְכוּ מֵחַיִל אֶל חָיִל יֵרָאֶה אֶל אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן:
תהלים פד ח

מוסף רש"י

שייך לעמוד קודם. **מענות.** הספד על המת, **אבל לא מטפחות.** על לגן (מגילה ג:). **דיספד יספדוניה.** יתן על לבו שלפף הוא יספדוהו ואל יבא לו ממ נזה כן (כתובות עב.) כלומר יספוד לאיעכי כי היכי דיספדון ליה ממי, והיינו ומסי יתן על לבו, שיעשו עם מחרים כדי שיזכה ויעשה לו כמו כן (נדרים פג: וכע"ז קהלת ז ב). **דידיל.** הריס קולו בבכי ומספד (כתובות שם). **אלמלא תרגומיה דהאי קרא כו'.** שלא מצינו בכל המקרא הספד להדליימון בפקעא מגידו, ויונתן תרגמו לשני הספדיות דהדליימון בדמות גלגל ופקעיהו בפקעא מגידו כדמפרש בספר מלכים (מגילה ג.). **ינחם בתיב.** אין לך לומר פתח בשום חום אחר אלא ס"ך ולא ס' שמוכין לו אלו ע"פ הקבוצה שמתחיל ואין פתח בתיבה אחרת אלא בתיבה שלפני זה, וכיון שלא כתיב כאן אלא ס"ך על כרחך ע"פ מקורת הכתב אתה קורא יחמם, וזהו המעותה עצמו כלומר כאחד מן המנחמים (כתובות שם:). **מרזח.** מר וחם, מי שנפשו מרה ודעתו זחה ומעותקה מעליו, נעשה שר לסרוחים. לגדולים הבאים לנחמו (שם). **לפתוח ראשון.** בכל דבר הכבוד, אין נתוכח בין ביתיהם הוא ילבר בראש (גיטין נט:) **לו:** לקרות בספר תורה (גיטין נ:) **לו:** בזמון (הוריות שם). **ולברך ראשון.** בסעודה (גיטין שם) בברכת המוציא ובברכת המזון (נדרים שם) **לו:** לקרות בספר תורה (נדרים סב: הוריות יב:). **ולברך ראשון.** מס נפ למנוע עם ישראל בכל דבר לאחר שיתנלגו בשוה שומר לו ברוך וטוב לחיה שתרגלה (גיטין שם) **לו:** כשמוצק עם מחיי הכהנים בלחם הפנים (נדרים שם. וכוונתו לכהן גדול). עד כאן שייך לעמוד הקודם.

הנפטר מן המת. כשהיו מוליכין תמונת ממקום למקום לקבורה היו מניח אותו מעיר לעיר ומחרים לו ומחרים מניח אותו משם והלאה והמחרים קרי נפטרים, ונוטלים רשות להספיר ממנו (ברכות סד.). **אין להם מנוחה.** מישיבה לישיבה וממדרש למדרש (שם).

הדרן עלך מסכת מועד קטן

א [רמב"ם פ"ד מהל' אבל הי"ד]:
ב [מג"ם סי' קי סק"ט]:
ג [טוש"ע י"ד סי' קמ סעיף ה]:

רבינו חננאל

הנפטר מן המת לא יאמר לו לך לשלום, אלא לך בשלום. שנא', ואתה תבא אל אבותיך בשלום. והנפטר מן החי, לא יאמר לו לך בשלום, אלא לך לשלום. שהרי דוד אמר לאבשלום לך בשלום, הלך ונתלה באילן ונהרג. ר' חמא בר' חנינא מניין

אחר השלמת המסכתא יאמר זה ויועיל לזכרון בעזרת השם יתברך

*)הַדְרָן עֲלָךְ מַסֶּכֶת מוֹעֵד קָטָן וְהַדְרָךְ עֲלָן. דַּעְתָּן עֲלָךְ מַסֶּכֶת מוֹעֵד קָטָן וְדַעְתָּךְ עֲלָן. לֹא נִתְנַשֵּׁי מִינָךְ מַסֶּכֶת מוֹעֵד קָטָן וְלֹא תִתְנַשֵּׁי מִינָן לֹא בְּעָלְמָא הָדֵין וְלֹא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי:

יאמר כן שלשה פעמים ואחר כך יאמר:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּהֵא תּוֹרָתְךָ אֻמָּנוּתֵנוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּתְהֵא עִמָּנוּ לָעוֹלָם הַבָּא. **)חֲנִינָא בַּר פָּפָּא רָמֵי בַּר פָּפָּא נַחְמָן בַּר פָּפָּא אַחַאי בַּר פָּפָּא אַבָּא מָרִי בַּר פָּפָּא רַפְרָם בַּר פָּפָּא רָכִישׁ בַּר פָּפָּא סוּרְחָב בַּר פָּפָּא אַדָּא בַּר פָּפָּא דְּרוֹ בַּר פָּפָּא:

הַעֲרֶב נָא יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת דִּבְרֵי תוֹרָתְךָ בְּפִינוּ וּבְפִיפִיּוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְנִהְיֶה כֻּלָּנוּ אֲנַחְנוּ וְצֶאֱצָאֵינוּ וְצֶאֱצָאֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל כֻּלָּנוּ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ וְלוֹמְדֵי תוֹרָתֶךָ: מֵאוֹיְבֵי תְּחַכְּמֵנִי מִצְוֹתֶיךָ כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי: יְהִי לִבִּי תָמִים בְּחֻקֶּיךָ לְמַעַן לֹא אֵבוֹשׁ: לְעוֹלָם לֹא אֶשְׁכַּח פִּקּוּדֶיךָ כִּי בָם חִיִּיתָנִי: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ: אָמֵן אָמֵן אָמֵן סֶלָה וָעֶד:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁשַּׂמְתָּ חֶלְקֵנוּ מִיּוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ וְלֹא שַׂמְתָּ חֶלְקֵנוּ מִיּוֹשְׁבֵי קְרָנוֹת. שֶׁאָנוּ מַשְׁכִּימִים וְהֵם מַשְׁכִּימִים. אָנוּ מַשְׁכִּימִים לְדִבְרֵי תוֹרָה וְהֵם מַשְׁכִּימִים לְדָבָרִים בְּטֵלִים. אָנוּ עֲמֵלִים וְהֵם עֲמֵלִים. אָנוּ עֲמֵלִים וּמְקַבְּלִים שָׂכָר וְהֵם עֲמֵלִים וְאֵינָן מְקַבְּלִים שָׂכָר. אָנוּ רָצִים וְהֵם רָצִים. אָנוּ רָצִים לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא וְהֵם רָצִים לִבְאֵר שַׁחַת. שֶׁנֶּאֱמַר וְאַתָּה אֱלֹהִים תּוֹרִידֵם לִבְאֵר שַׁחַת אַנְשֵׁי דָמִים וּמִרְמָה לֹא יֶחֱצוּ יְמֵיהֶם וַאֲנִי אֶבְטַח בָּךְ:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי בְּשֵׁם שֶׁעָזַרְתַּנִי לִסְיֵם מַסֶּכֶת מוֹעֵד קָטָן כֵּן תַּעֲזְרֵנִי לְהַתְחִיל מַסֶּכְתּוֹת וּסְפָרִים אֲחֵרִים וּלְסַיְּמָם לִלְמֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמוֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ בְּאַהֲבָה. וּזְכוּת כָּל הַתַּנָּאִים וַאֲמוֹרָאִים וְתַלְמִידֵי חֲכָמִים יַעֲמוֹד לִי וּלְזַרְעִי שֶׁלֹּא תָמוּשׁ הַתּוֹרָה מִפִּי וּמִפִּי זַרְעִי וְזֶרַע זַרְעִי עַד עוֹלָם. וְתִתְקְיֵם בִּי בְּהִתְהַלֶּכְךָ תַּנְחֶה אוֹתָךְ בְּשָׁכְבְּךָ תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ וַהֲקִיצוֹתָ הִיא תְשִׂיחֶךָ. כִּי בִי יִרְבּוּ יָמֶיךָ וְיוֹסִיפוּ לְךָ שְׁנוֹת חַיִּים: אוֹרֶךְ יָמִים בִּימִינָהּ בְּשְׂמֹאלָהּ עֹשֶׁר וְכָבוֹד: יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעָלְמָא דְּהוּא עָתִיד לְאִתְחַדָּתָא, וּלְאַחָיָא מֵתַיָּא, וּלְאַסָּקָא לְחַיֵּי עָלְמָא, וּלְמִבְנֵא קַרְתָּא דִּירוּשְׁלֶם, וּלְשַׁכְלֵל הֵיכְלֵיהּ בְּגַוָּהּ, וּלְמֶעְקַר פּוּלְחָנָא נוּכְרָאָה מֵאַרְעָא, וּלְאָתָבָא פּוּלְחָנָא דִּשְׁמַיָּא לְאַתְרֵיהּ, וְיִמְלִיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמַלְכוּתֵיהּ וְיַקְרֵיהּ, וְיַצְמַח פֻּרְקָנֵהּ וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ]. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא. יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדַּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלַּל שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְעֵלָּא מִן כָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן: עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבָּנָן, וְעַל תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל כָּל תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן, וְעַל כָּל מַאן דְּעָסְקִין בְּאוֹרַיְתָא, דִּי בְאַתְרָא (קַדִּישָׁא) הָדֵין וְדִי בְכָל אֲתַר וַאֲתַר, יְהֵא לְהוֹן וּלְכוֹן שְׁלָמָא רַבָּא חִנָּא וְחִסְדָּא וְרַחֲמֵי וְחַיֵּי אֲרִיכֵי וּמְזוֹנֵי רְוִיחֵי וּפֻרְקָנָא מִן קֳדָם אֲבוּהוֹן דִּי בִשְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְאִמְרוּ אָמֵן: יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן: עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

*) פי' הגון על זה תמצא בספר החיים שחיבר אחי הגאון מהר"ל מפראג בספר זכיות ח"א פ"ג,

**) בסיומא וסוף תשובת הרמ"א ז"ל וכן בסוף ישי"ש בב"ק כתוב רמזים על הזכרת שמות הללו.